

Afdeling	: Werk, Inkomen en Zorgverlening	B&W-voorstel: BW-010843
Naam opsteller voorstel	: Lambers, Maartje (575 887)	Zaaknummer JOIN: Z/17/051477
Portefeuillehouder	: M.J. (Martijn) van den Heuvel	Publicatie: Openbaar

Onderwerp

Experimenten in de bijstand

Voorstel

1. De raad te informeren over het onderwerp experimenteren met bijstandsuitkeringen zoals bedoeld in het Tijdelijk besluit experimenteren Participatiewet (PW).

Inleiding

Staatssecretaris Klijnsma biedt de mogelijkheid door middel van het tijdelijk besluit experimenten Participatiewet om een tweetal artikelen open te stellen om mee te experimenteren. Het gaat dan om het experimenteren met:

- vrijlating van inkomsten en;
- de arbeidsverplichtingen.

De aanleiding van het experiment is dat de vier initiatiefgemeenten (Groningen, Tilburg, Utrecht en Wageningen) hebben aangegeven onderzoek te willen doen naar een effectievere en efficiëntere uitvoering van de Participatiewet vanuit het perspectief van meer vertrouwen, meer ruimte voor eigen verantwoordelijkheid en een prikkel om inkomsten te verwerven. Dit willen de gemeenten bereiken door een uitbreiding van de kaders van de wet. Zeven gemeenten hebben hiervoor een aanvraag ingediend bij het ministerie van Sociale Zaken. Groningen, Tilburg, Deventer, Ten Boer en Wageningen mogen starten en Amsterdam, Utrecht en Nijmegen staan nog in de wacht.

Met dit experiment krijgen gemeenten de mogelijkheid om soepeler om te gaan met de arbeidsverplichtingen en het vrijlaten van de inkomsten. Op andere onderdelen experimenteren zoals bijvoorbeeld het introduceren van een basisinkomen (een basisinkomen is een vast (maand-)inkomen, dat de overheid aan iedere burger verstrekt

Weert, 01-09-2017 De directeur, 	S	B	W FvE	W PS	W GG	W MvdH
	akkoord					
	bespreken					
Soort besluit: Besluit college		Vergadering B&W van 12-09-2017				

In te vullen door het B&W secretariaat:

- Akkoord
 Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder
 Anders, nl.:

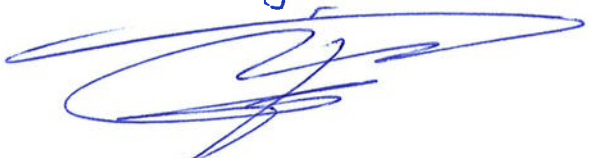
- Niet akkoord
 Gewijzigde versie

- A-stuk
 B-stuk
 C-stuk

Beslissing d.d.: 12-9-2017

Nummer: 8

De secretaris,

of garandeert zonder daar voorwaarden bij te stellen) bestaat binnen het tijdelijke besluit experimenten PW geen ruimte.

De gemeente Weert staat positief tegenover het experimenteren met de bijstandsuitkeringen. Echter, op dit moment benut de gemeente de geboden ruimte in de wet maximaal. Dit blijkt onder meer doordat er in de huidige werkwijze reeds bij ieder individueel geval maatwerk geboden wordt voor wat betreft de arbeidsverplichtingen en er, waar mogelijk, gebruik kan worden gemaakt van de inkomstenvrijlating.

De extra ruimte die geboden wordt door het Rijk door middel van het tijdelijk besluit experimenten PW is minimaal en weegt niet op tegen de kosten. Daarbij komt nog dat de gemeente Weert op dit moment nadeelgemeente is met een tekort op de bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening voor gemeenten (BUIG-budget).

De experimenten zullen met veel interesse gevolgd worden. Als uit het experiment wijzigingen worden voorgesteld om de PW efficiënter te laten verlopen, zal dit resulteren in een wetswijziging, die ook voor de gemeente Weert zal gelden.

Beoogd effect/doel

Het informeren van de gemeenteraad over het onderwerp experimenteren met bijstandsuitkeringen

Argumenten

Niet van toepassing

Kanttekeningen en risico's

Niet van toepassing

Financiële, personele en juridische gevolgen

Niet van toepassing

Uitvoering/evaluatie

Niet van toepassing

Communicatie/participatie

De gemeenteraadsleden worden geïnformeerd middels de bijgevoegde raadsinformatiebrief.

Overleg gevoerd met

Intern:

- Kees Joosten, afdelingshoofd Werk, Inkomen en Zorgverlening
- Kim Brummans, beleidsmedewerker Inkomen

Extern:

Niet van toepassing

Bijlagen

Raadsinformatiebrief experimenteren in de bijstand

Leden van de gemeenteraad
Postbus 950
6000 AZ WEERT

Weert, **15 SEP. 2017**

Onderwerp : Experimenteren in de bijstand

Beste meneer, mevrouw,

Door middel van deze brief willen wij u informeren over het onderwerp experimenteren met bijstandsuitkeringen. Binnenkort gaan een aantal gemeenten hiermee van start. Staatssecretaris Klijnsma biedt deze mogelijkheid door middel van het tijdelijk besluit experimenten Participatiewet(PW). Dit besluit geeft gemeenten, die zich voor deelname aanmelden, de gelegenheid om op grond van artikel 83 Participatiewet een tweetal artikelen open te stellen om mee te experimenteren. Het gaat dan om het experimenteren met:

- vrijlating van inkomsten en;
- de arbeidsverplichtingen.

Aanleiding

De aanleiding van het experiment is dat de vier initiatiegemeenten (Groningen, Tilburg, Utrecht en Wageningen) hebben aangegeven onderzoek te willen doen naar een effectievere en efficiëntere uitvoering van de Participatiewet vanuit het perspectief van meer vertrouwen, meer ruimte voor eigen verantwoordelijkheid en een prikkel om inkomsten te verwerven. Dit willen de gemeenten bereiken door een uitbreiding van de kaders van de wet. Zeven gemeenten hebben hiervoor een aanvraag ingediend bij het ministerie van Sociale Zaken. Groningen/Ten Boer, Tilburg, Deventer en Wageningen mogen starten en Amsterdam, Utrecht en Nijmegen staan nog in de wacht.

Met dit experiment krijgen gemeenten de mogelijkheid om soepeler om te gaan met de arbeidsverplichtingen en het vrijlaten van de inkomsten. Op andere onderdelen experimenteren zoals bijvoorbeeld het introduceren van een basisinkomen bestaat binnen het tijdelijke besluit experimenten PW geen ruimte.

Verplichtingen en (financiële) gevolgen

Wetenschappelijk

Allereerst moet het experiment wetenschappelijk onderbouwd zijn. De initiatiegemeenten doen het experiment dan ook in samenwerking met de universiteit gelegen in hun gemeente. Weert heeft geen universiteit en zal een onderzoeksbureau moeten inhuren. Het wetenschappelijk karakter zit hem o.a. in het volgende:

- Het experimenteervoorstel bevat in ieder geval een wetenschappelijk onderbouwde analyse van de beoogde werking van de aanpak, de opzet en randvoorwaarden van het onderzoek, waaronder het monitoren van het experiment;
- In het voorstel wordt op deugdelijke wetenschappelijke wijze de uitvoering en de effectevaluatie van het experiment onderbouwd;

- Gemeenten brengen halfjaarlijks verslag uit over de voortgang van het onderzoek en de borging van de kwaliteitseisen uit het beoordelingskader.

Uitvoering

Met betrekking tot de uitvoering zijn we verplicht een onderscheid te gaan maken in 5 groepen:

1. De ontheffingsgroep;
2. De intensiveringsgroep;
3. De vrijlatingsgroep;
4. De controlegroep;
5. De referentiegroep.

Een experiment kan alleen plaatsvinden als er een referentiegroep is en minimaal twee experimenteergroepen, waaronder in ieder geval de controle groep .

De ontheffingsgroep krijgt geen formele arbeids- en re-integratieverplichtingen opgelegd, maar dient wel zelf actief te zijn en te werken aan de arbeidsinschakeling en dient dit zelf in te richten. Op het moment dat de gemeente ervoor kiest om de ontheffingsgroep toe te voegen aan het experiment, dient er ook altijd een intensiveringsgroep te zijn. Bij deze groep worden de arbeids- en re-integratieverplichtingen geïntensiveerd, waarbij het huidige (verplichte) maatregelenbeleid bij niet naleving van toepassing blijft.

Bij de vrijlatingsgroep wordt er de mogelijkheid geboden om de inkomstenvrijlating breder toe te passen dan mogelijk is met de huidige regeling. De gemeente kan kiezen voor een combinatiegroep waarin intensivering en/of ontheffing wordt gecombineerd met de vrijlating, maar kan ook elke groep apart beoordelen.

Het verschil tussen de controlegroep en de referentiegroep is dat de controlegroep bestaat uit een groep die zich wel heeft aangemeld voor het experiment, maar die niet in één van de afwijkende experimentgroepen komt. De referentiegroep bestaat uit bijstandsgerechtigden die zich niet aanmelden voor het experiment.

Voor bovenstaande groepen gelden verschillende verplichtingen (behalve voor de referentie- en controlegroep geldt de normale Participatiewet) en dus verschillende werkwijzen. Begrijpelijk heeft dit een forse impact op de uitvoeringsorganisatie, waar de bezetting niet op is berekend.

Administratief gezien komt er ook veel werk kijken. Ten behoeve van het wetenschappelijk onderzoek, dient de administratie zo ingericht te worden dat alle, vooraf vastgestelde items, met betrekking tot het experiment worden vastgelegd. Dit om ervoor te zorgen dat het voor de wetenschappers mogelijk is om een halfjaarlijks verslag uit te brengen, alsmede om na afloop verslag uit te brengen over de doeltreffendheid en effecten.

Huidige werkwijze gemeente Weert

Vrijlating inkomsten

In de huidige situatie is het mogelijk om inkomsten uit arbeid tot 25% voor de duur van zes maanden vrij te laten, met een maximum bedrag van € 201,00 per maand.

In het experiment kunnen gedurende 24 maanden de inkomsten uit arbeid tot 50%, met een gezamenlijk maximum van € 199,00 per maand worden vrijgelaten.

Arbeidsverplichtingen

In een eerste intakegesprek bij aanvang van de bijstandsuitkering worden de elf levensdomeinen uitgevraagd volgens de ZRM (zelfredzaamheidsmatrix) methodiek. Doel van dit gesprek is een directe koppeling te realiseren tussen de decentralisatie Jeugd, Schulddienstverlening en Wmo, en daar waar nodig acties uit te zetten en tevens een

basis te leggen voor het vervolg. Iedere bijstandsgerechtigde krijgt een individueel op maat gemaakt plan van aanpak waarin afspraken staan op het gebied van re-integratie. Het plan van aanpak is op de persoon toegesneden en op basis van maatwerk

Financiële effecten

De kosten van het experiment, zoals de uitvoeringskosten en (extra) uitkeringslasten, worden gedragen door de gemeente. U kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan een vrijlating van inkomsten. Binnen de Participatiewet is er een tijdelijke vrijlating tot een maximum van € 201,00 per maand voor de duur van zes maanden mogelijk. Gedurende het experiment is het mogelijk om een vrijlating toe te staan voor de duur van twee jaar tot een maximum van € 199,00 per maand. Deze (extra) kosten dienen opgevangen te worden middels het macrobudget Participatiewet. Zoals bekend is de gemeente Weert een nadeelgemeente en bestaat er een negatief verschil tussen de gelden uit ons BUIG-budget en de uitgaven met betrekking tot de uitkeringen.

Het Rijk gaat er van uit dat de kosten en opbrengsten die de verschillende onderzoeksgroepen opleveren deels tegen elkaar zullen wegvallen, daarom worden er geen kosten voor het Rijk geraamd. Echter is gebleken dat de deelnemende gemeenten forse kosten hebben geraamd voor het onderzoek. Voor de uitvoering van het experiment is in Groningen bijvoorbeeld totaal € 875.000,00 geraamd over de periode 2017-2019. In deze raming zit inbegrepen de kosten voor het wetenschappelijk onderzoek (250.000), inzet van professionals met bijstandservaring (2 fte) uitgaande van 130 deelnemers (450.000), werkbudget voor onder andere werving en communicatie (30.000), inkoop van trajecten (120.000) en administratieve ondersteuning (0,5 FTE) (25.000).

Het ministerie van SZW wijst gemeenten op de mogelijkheid voor financiering uit het ESF (Europees Sociaal Fonds). Het ESF financiert projecten gericht op sociale innovatie op het terrein van actieve inclusie met een maximaal kostenbedrag van € 380.000,00, waarvan 50% eigen cofinanciering is. De subsidie zal dus maximaal € 190.000,00 bedragen. Daarnaast is het beschikbare budget (€ 2.6 miljoen) niet geormerkt voor experimenten Participatiewet, dus kunnen (en zullen naar verwachting) ook andere subsidieaanvragen worden ingediend op grond van deze regeling. Er is dus geen garantie dat alle experimenteergemeenten voor deze subsidie in aanmerking komen.

Adviezen

VNG, Divosa en het Uitvoeringspanel Gemeenten zijn van mening dat het Tijdelijk besluit experimenten Participatiewet te weinig ruimte biedt voor gemeenten om echt te kunnen experimenteren. Het Uitvoeringspanel Gemeenten stellen verder niet dat het besluit onuitvoerbaar zou zijn, maar zet wel vraagtekens bij de mogelijkheid tot deelname door de gemeenten aan de experimenten gezien de reikwijdte van het besluit en de financiële gevolgen voor gemeenten.

Conclusie

De gemeente Weert staat positief tegenover het experimenteren met de bijstandsuitkeringen. Echter, op dit moment benut de gemeente de geboden ruimte in de wet maximaal. Dit blijkt onder meer doordat er in de huidige werkwijze reeds bij ieder individueel geval maatwerk geboden wordt voor wat betreft de arbeidsverplichtingen en er, waar mogelijk, gebruik kan worden gemaakt van de inkomstenvrijlating. De extra ruimte die geboden wordt door het Rijk door middel van het tijdelijk besluit experimenten PW is minimaal en weegt niet op tegen de kosten. Daarbij komt nog dat de gemeente Weert op dit moment nadeelgemeente is met een tekort op de bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening voor gemeenten (BUIG-budget).

De experimenten zullen met veel interesse gevolgd worden. Als uit het experiment wijzigingen worden voorgesteld om de PW efficiënter te laten verlopen, zal dit resulteren in een wetswijziging, die ook voor de gemeente Weert zal gelden.

Tot slot

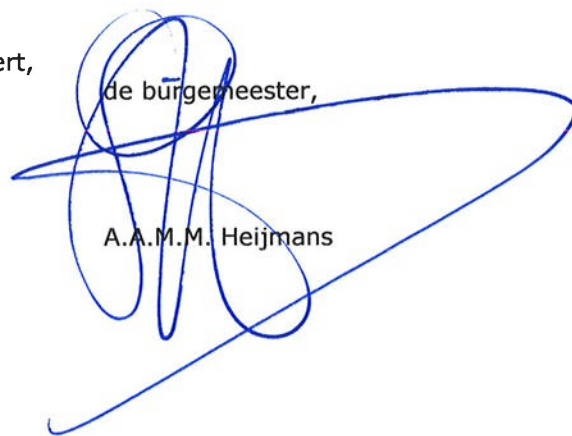
Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Weert,
wnd gemeentesecretaris,

G. Brinkman

de burgemeester,
A.A.M.M. Heijmans